

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v uprari, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. - Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratov po dogovoru

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. - Let izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6 Poštni ček. račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

PONEDELJSKI SLOVENEK

Dr. Stojadinović v Skoplju Predsednik vlade o delu za napredek našega juga

Skoplje, 15. nov. Danes se je v Skoplju vršilo veličastno zborovanje JRZ, ki se ga je udeležilo preko 30.000 ljudi. Na tem zborovanju je imel ministriški predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović naslednji govor:

Dragi bratje! Pred nekaj dnevi sem se vrnil z dolgega potovanja po inozemstvu. O tem potovanju bi vam mogel tu pokazati samo obli vtiš v odnosu na našo državo, kajti mi, ki živimo v naših mejah — to naše vsakdanje življenje je čestokrat izpolnjeno z lokalnimi spori, osebnimi vaspotstvi in sličnimi skrbmi, tako da ne vidimo celote, ne vidimo celokupne države, enako, kot ne moremo videti velike slike, če jo gledamo iz neposredne bližine; če pa stopimo preko meje naše države, tedaj dobimo splošen pogled na celokupni naš državi, v katerem se izgublja vse podrobnosti, a se tem lepše vidi vsa celota. Verujte mi, ta obli vtiš je za nas in mislim tudi za vas mnogo predolgo. Te načrte je treba izvesti takoj in brez vsakega odlašanja ter jih dokončati čim prej. Z uresničenjem tega gospodarskega načrta, h kateremu spada tudi ureditev kmetijskega doma v Kotlanovski Banji, ki ga ureja belgrajska kmetijska fakulteta in ki ga bodo vodili naši najboljši gospodarski strokovnjaki, upamo, da bomo dvignili blagostanje ne le vasi temveč tudi mesta. Zelim, da dvignemo ne le kmetovalca, temveč tudi obrtnike, trgovca, bančnika in industrijskega. Posebno pa nam je do tega, da dvignemo danes še vedno prenizki nivo, v katerem živi naš delavec. Sad te naše skrbi, teh skrbi za malega človeka, za siromašnega človeka, za delavca in njegovo socialno pravico je tudi ustanovitve delavske zbornice v Skoplju.

Solstvo

Vzporedno z gospodarskim programom želimo v tej banovini dvigniti tudi naše narodno solstvo. Solška vzgoja v tem naderjenem narodu Južne Srbije naj bo na višini. Takemu delovnemu narodu je več kot potrebna. To vzgojo ta narod docela zasluži. Večje število šol in večje število zdravih in higijenskih zgradb bo cilj naše prosvetne politike.

Verska enakopravnost

V verski politiki smo doslej izvajali popolno versko enakopravnost in toleranco. V tem oziru nismo slišali nobene pritožbe ne od pravoslavni ne od katoličanov ne od muslimanov. Za vse te vere skrbimo enako. Pravoslavni imajo že svojo ustavo. Muslimani so nedavno tega dobili svoj zakon o islamski verski zajednici. Katoliško vprašanje bo takisto zadovoljivo urejeno. Upoštevamo vse priznane veroizpovedi in spoštujemo versko individualnost vsakogar.

Na ta način posvečata kr. vlada in Jugoslovanska radikalna zajednica popolno pozornost razvoju naroda v vseh teh lepih krajih, bodisi, da gre za gospodarska, kulturna, socialna ali verska vprašanja. Kar delamo tu, delamo tudi v drugih krajih naše razsežne domovine. Čeprav je minulo samo leto in pol, odkar sem na čelu državne uprave, morem brez hvalisanja izjaviti, da je moja vlada storila v tem kratkem času v vseh pravicah in v vseh krajih naše države več kakor vsaka druga njena predhodnica. Državnemu življenju in delu smo vili doslej neznani tempo odločnosti in delavnosti, kakršnega doslej nismo videli. To prihaja od tod, ker je v kr. vladi popolno soglasje, popolna homogenost naziranj in ker stoji za vlado pomoč velike in močne stranke, od Triglava pa dol do Ohridskega jezera.

Notranja politika

Morda ste pričakovali, da bom tu nekoliko več govoril o političnih vprašanjih. Namenoma sem se vzdržal takega govora, ker vem, da ste većinoma pristaši Jugoslovanske radikalne zajednice (navdušeno vzklikanje: Smo! Živela Jugoslovanska radikalna zajednica!). Vem, da mislite isto, vem, da imate iste politične nazore kakor jaz, in da se razumemo, če se samo pogledamo, ne da bi sploh govorili.

Opazili ste, da se je politični položaj razči-

stil. Vi vidite, kako sili vsaka ptica k svoji jati in da zavzema med vsemi političnimi skupinami in grupacijami prvo in najvažnejše mesto naša stranka kot najvažnejša, najmočnejša in najbolj disciplinirana. Banovina za banovino poklanja svojo polno vero vladi Jugoslovanske radikalne zajednice. Vsako nedeljo se vrste banovine in govore svoje zgovorne govore. Razne stranke se družijo zoper nas, toda narodna glasovanja jih z neusmiljeno roko črtajo in odstranjajo z odra našega političnega življenja. To, kar bo od teh raznih malih strank po vseh teh občinskih volitvah še ostalo, bodo le znamenja nekdanje manjše ali večje slave in veličine. Izmed vseh opozicijskih skupin računamo resno samo na dr. Mačkovo in s Hrvati, ki jih predstavlja. Zastran sporazuma z njim nečemo tekmovali z našimi opozicionalci, ki mislijo, da se bodo mogli z dr. Mačkovo pomočjo dokopati do oblasti. Ker izgubljajo popolnoma in tragično vsako zaupanje naroda, jih nihče več ne more obnoviti. Počakali bomo, da se nekoliko poleže prah, ki so ga dvignili s svojimi pogostimi potovanji med Belgradom in Zagrebom. Mirno bomo počakali, da se pogreznje vse nerealne in fantastične kombinacije, ki smo jih mogli slišati te dni v zvezi s pogajanj dr. Mačka in belgrajske tako imenovane Združene opozicije. Zadovoljni smo, da je naša pot dobro začrtana. Točno vemo, kako gremo in kam pojdemo. Mislim, da nas Hrvati razumejo in da verujejo v našo dobro voljo.

Petletke, štiriletke...

Ti načrti pa naj nikakor ne bodo pjatiletka ali štiriletke. To je za nas in mislim tudi za vas mnogo predolgo. Te načrte je treba izvesti takoj in brez vsakega odlašanja ter jih dokončati čim prej. Z uresničenjem tega gospodarskega načrta, h kateremu spada tudi ureditev kmetijskega doma v Kotlanovski Banji, ki ga ureja belgrajska kmetijska fakulteta in ki ga bodo vodili naši najboljši gospodarski strokovnjaki, upamo, da bomo dvignili blagostanje ne le vasi temveč tudi mesta. Zelim, da dvignemo ne le kmetovalca, temveč tudi obrtnike, trgovca, bančnika in industrijskega. Posebno pa nam je do tega, da dvignemo danes še vedno prenizki nivo, v katerem živi naš delavec. Sad te naše skrbi, teh skrbi za malega človeka, za siromašnega človeka, za delavca in njegovo socialno pravico je tudi ustanovitve delavske zbornice v Skoplju.

Solstvo

Vzporedno z gospodarskim programom želimo v tej banovini dvigniti tudi naše narodno solstvo. Solška vzgoja v tem naderjenem narodu Južne Srbije naj bo na višini. Takemu delovnemu narodu je več kot potrebna. To vzgojo ta narod docela zasluži. Večje število šol in večje število zdravih in higijenskih zgradb bo cilj naše prosvetne politike.

Verska enakopravnost

V verski politiki smo doslej izvajali popolno versko enakopravnost in toleranco. V tem oziru nismo slišali nobene pritožbe ne od pravoslavni ne od katoličanov ne od muslimanov. Za vse te vere skrbimo enako. Pravoslavni imajo že svojo ustavo. Muslimani so nedavno tega dobili svoj zakon o islamski verski zajednici. Katoliško vprašanje bo takisto zadovoljivo urejeno. Upoštevamo vse priznane veroizpovedi in spoštujemo versko individualnost vsakogar.

Na ta način posvečata kr. vlada in Jugoslovanska radikalna zajednica popolno pozornost razvoju naroda v vseh teh lepih krajih, bodisi, da gre za gospodarska, kulturna, socialna ali verska vprašanja. Kar delamo tu, delamo tudi v drugih krajih naše razsežne domovine. Čeprav je minulo samo leto in pol, odkar sem na čelu državne uprave, morem brez hvalisanja izjaviti, da je moja vlada storila v tem kratkem času v vseh pravicah in v vseh krajih naše države več kakor vsaka druga njena predhodnica. Državnemu življenju in delu smo vili doslej neznani tempo odločnosti in delavnosti, kakršnega doslej nismo videli. To prihaja od tod, ker je v kr. vladi popolno soglasje, popolna homogenost naziranj in ker stoji za vlado pomoč velike in močne stranke, od Triglava pa dol do Ohridskega jezera.

Notranja politika

Morda ste pričakovali, da bom tu nekoliko več govoril o političnih vprašanjih. Namenoma sem se vzdržal takega govora, ker vem, da ste većinoma pristaši Jugoslovanske radikalne zajednice (navdušeno vzklikanje: Smo! Živela Jugoslovanska radikalna zajednica!). Vem, da mislite isto, vem, da imate iste politične nazore kakor jaz, in da se razumemo, če se samo pogledamo, ne da bi sploh govorili.

Opazili ste, da se je politični položaj razči-

stil. Vi vidite, kako sili vsaka ptica k svoji jati in da zavzema med vsemi političnimi skupinami in grupacijami prvo in najvažnejše mesto naša stranka kot najvažnejša, najmočnejša in najbolj disciplinirana. Banovina za banovino poklanja svojo polno vero vladi Jugoslovanske radikalne zajednice. Vsako nedeljo se vrste banovine in govore svoje zgovorne govore. Razne stranke se družijo zoper nas, toda narodna glasovanja jih z neusmiljeno roko črtajo in odstranjajo z odra našega političnega življenja. To, kar bo od teh raznih malih strank po vseh teh občinskih volitvah še ostalo, bodo le znamenja nekdanje manjše ali večje slave in veličine. Izmed vseh opozicijskih skupin računamo resno samo na dr. Mačkovo in s Hrvati, ki jih predstavlja. Zastran sporazuma z njim nečemo tekmovali z našimi opozicionalci, ki mislijo, da se bodo mogli z dr. Mačkovo pomočjo dokopati do oblasti. Ker izgubljajo popolnoma in tragično vsako zaupanje naroda, jih nihče več ne more obnoviti. Počakali bomo, da se nekoliko poleže prah, ki so ga dvignili s svojimi pogostimi potovanji med Belgradom in Zagrebom. Mirno bomo počakali, da se pogreznje vse nerealne in fantastične kombinacije, ki smo jih mogli slišati te dni v zvezi s pogajanj dr. Mačka in belgrajske tako imenovane Združene opozicije. Zadovoljni smo, da je naša pot dobro začrtana. Točno vemo, kako gremo in kam pojdemo. Mislim, da nas Hrvati razumejo in da verujejo v našo dobro voljo.

Trenutno pa se hočemo izmed vseh teh političnih vprašanj v celoti posvetiti samo občinskimi volitvam. Hočemo dobiti vaše zaupanje in tako postati zastopniki vaše volje. Prepričan sem, da se vam naš program ugaja. Vem, da zaupate vame in v moje prijatelje, v vodstvo naše stranke. Če vam naš program ugaja, če zaupate v nas, tedaj naj velja vam samo en poziv: Glasujte pri občinskih volitvah povsod za listo Jugoslovanske radikalne zajednice. Živel!

Govor predsednika vlade in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića so prisotni pozdravili z dolgotrajnim odobravanjem in vzklikanjem. Odhod se je dr. Stojadinoviću z ministri in s svojim spremetvom napotil v prostore kluba Jugoslovanske radikalne zajednice v Sevilji poročal:

Beli obkoljujejo Madrid

Vse železnice v Madrid v rokah Franca - od 7 cest pa pet

Avila, 15. novembra. AA. Po informacijah posebnega poročevalca agencije Havas so sedaj vse železniške proge, ki vodijo iz Madrida na deželo, v rokah nacionalistov. Od sedem glavnih cest pa so tri popolnoma v njihovi oblasti, in sicer ceste proti Toledu, Telaveri in Aranjuezu, cesti v La Coruno in Valencijo pa so v območju njihovega topništva. Madridski vojski sta spričo tega na razpolago samo še dve cestni zvezi z deželo, cesti, ki vodi v Burgos in druga cesta proti Valenciji. Pa tudi ti dve cesti sta v večji oddaljenosti od Madrida že pod kontrolo nacionalistov, zaradi tega se mora vsilji promet med Madridom in Valencijo na dotičnem odseku po stranskih poteh. Madridu je spričo tega že pričelo primanjkovali živeža in streliva.

Havasov poseben dopisnik v Sevilji poročal: Po petih dneh kar najsirovejših bojov se vodile osebnosti nacionalističnega vrhovnega poveljstva sprašujejo, ali bo potrebno rušiti Madrid. Doslej so nacionalistična letala in topništvo na izrečno povelje generala Franca menili samo na vojaške objekte. Ze v začetku bojov je bil general Franco na letaliki, ki so jih metali iz letal, določil nevtralen pas, ki obsega velik del prestolnice. Zdi pa čedalje bolj nastaja vprašanje, ali bo moči prestolnice, ki se sridlo brati dobro oboroženo nasprotnik, moči zavzeti brez hudega obstrlejanja. Če se ne začne takšno bombardiranje, bodo boji za Madrid utegnili dobiti značaj prave oblege.

Madrid, 15. novembra. c. Havasov dopisnik poročal ob 14. popoldne: Nacionalistične čete so se pomaknile nekoliko na sever od Casa del Campo proti tako zvanemu francoskemu mostu, ki je 2 km proč od severnega kolodvora. Topniški ogenj je najprej pripravil napad pehotne, nato je sledil silen naskok maroških čet in legonarjev. Pred temi četami je prodiralo 15 tankov. Miličnika so se umaknili s svojih položajev, toda to je bilo le za videz. Komaj so tanki prišli v tesnejše dele predmestja, je sledil prolinapad miličnikov, ki je bil tako silen, da so se čete Marokancev in legonarjev morale hitro umakniti. Miličniki so ušli ob tej priliki 3 tanke. Nacionalistična letala so snoči zelo močno bombardirala madridsko predmestje Datocha. Metala so ogromne bombe na okolico južnega kolodvora.

Poročila rdečih

Valencija, 15. novembra. AA. (Havas.) Snoči se je takoj, ko sta se vrnila v Valencijo člana madridske vlade Largo Caballero in del Vayo, sestali madridski ministriški svet na sejo. Na seji sta bila tudi pravosodni in trgovinski minister. Po seji je tajništvo ministrskega sveta dalo izjavo, da so ministri samo izmenjali misli o današnjih dogodkih. Prihodnja seja je sklicana za ponedeljek. Razen tega je izšlo poročilo o gibanju in potovanju posameznih ministrov. Predsednik vlade Largo Caballero je bil v Labaseth, kjer je konferiral s poveljnikom madridskega letalstva o nadaljnjih operacijah. Poročilo pravi tudi, da si je Largo Caballero ogledal tudi razne obrambne postojanke v Madridu.

slovanske radikalne zajednice v Kralja Petra ulici, kjer je dolgo sprejemal razna odposlanstva iz Skoplja in okolice in poslušal njihove želje. Meščani, ki so se udeležili shoda, so dolgo polnili mestne ulice. Prebivalstvo je z velikim navdušenjem pozdravljalo razne godbe, ki so igrale koračnice.

Govor ministra dr. Kreka

Veliko navdušenje je izzval govor ministra brez portfelja dr. Miha Kreka. Dr. Krek je v imenu naših najsevernejših krajev pozdravil najjužnejše kraje naše države, prinašajoč Južni Srbiji pozdrave naših Slovencev, ki so pokazali, da so iskreni somišljeniki svojih najjužnejših bratov. Kakor je Južna Srbija v zgodovini bila ne samo heroj Balkana, nego tudi heroj Evrope, tako je naša dolžnost in hkratu naša volja, da bi ona in z njo vsa naša država tudi v bodočih dneh postala biser Balkana.

Banovinski odbor Jugoslovanske radikalne zajednice je priredil v Oficirskem domu svečan banket, ki so se ga poleg drugih uglednih povabljenec udeležili zastopniki vseh okrajnih in drugih organizacij stranke.

Iz Skoplja bo predsednik vlade dr. Milan Stojadinović obiskal več krajev Južne Srbije, kjer bo priredil shode in sprejemal odposlanstva, ki mu bodo pojasnjevala svoje želje.

Javna dela na jugu

Predvsem se imajo velika javna dela na našem jugu za vse energijo nadaljevati. Mi smo že otvorili dve novi železniški progi v tej banovini. Ono od Veleša do Bitolja in ono drugo od Pristine do Peči, toda prirodno gospodarstvo banovine in posebno njeno rudniško bogastvo zahtevata, da se zgradijo še nove poti. Na prvem mestu se imajo vršiti že projektirana železniška linija od Pristine do Koršumljice, nato se bo moral Ohrid zvezati s Skopljem preko Bitolja na eni in preko Tetova in Gostivara na drugi strani. Enako bomo tudi že v tem letu dogradili malo ozkotirno železniško progo od Stipa preko Radovišta do Strumice. Končno bo vse to železniško omrežje zahtevalo tudi spoj z bolgarskimi železnicami na eni in z Jadranskim morjem preko Albanije na drugi strani. (Viharni vzkliki: Živijo dr. Stojadinović!) To so naši načrti glede novih železniških prog.

Odlikovanci Noblove nagrade

Noblovo nagrado za kemijo je dobil Nemec prof. dr. Peter Debye za svoje znamenito delo o sestavi molekulov. Nagrado za fiziko je dobil inošk profesor dr. Viktor Hess (Avstrijec) za svoje delo o kozmičnih žarkih. Nagrado za literaturo pa je dobil Amerikaneec O'Neill za svoja dramatična dela.

Parlament slovenskih planincev

Ljubljana, 15. novembra.

Davi je bilo v veliki dvorani Delavske zbornice zborovanje delegatov Slovenskega planinskega društva. Zborovanja so se udeležili vsi pooblašeni delegati podružnic, kakor tudi mnogi drugi člani SPD in prijatelji planinstva. Zborovanje je začel predsednik dr. Pretnar, ki je pozdravil zastopnika banske uprave načelnika dr. Marna, zastopnika dravske divizije podpolkovnika Marasa in zastopnika ljubljanskega župana inšpektorja Westra, nadalje zastopnika železniškega ravnatelja nadsvetnika Petka, zastopnika JZSS Kunstlja in predsednika TKS Vilharja. Zborovalci so nato z odobravanjem sprejeli vdanostne brzojavke Nj. Vel. kralju Petru II. Nj. kr. Vis. knezu namestniku Pavlu in pozdravne brzojavke ministrom dr. Korošcu, dr. Vrbaniču, dr. Rogiču in dr. Kreku, kakor tudi pozdravna pisma g. banu dr. Natlačenju in podbanu dr. Majcnu.

Poročilo predsednika

Predsednik je nato v kratkih črtah orisal zadnjih pet let, v katerih je SPD doživelo temeljito reorganizacijo, ki ga je postavila na zdrav temelj, kar je v zadnjih letih omogočilo krepko delo in razvoj naših planinskih organizacij. Dočim so pred petimi leti naše slovenske planinske organizacije stale še v znamenju dveh front, in sicer v nasprotju podružnic proti osrednjemu društvu, so sedaj vaa ta tako pereča vprašanja rešena. Podružnice so postale enakopravne osrednjemu društvu in radi tega je bilo mogoče uspešno načeti in izvršiti številna skupna vprašanja. Tako je društvom uspelo marsikaj doseči v stmi alpinistiki in v razvoju smučarstva, ki je pri nas izrazilo planinsko smučarstvo. »Planinski Vestnik« se je razširil in poglobil. Zbran je material za knjigo o naši alpski flori. Reorganizirala se je reševalna služba, za kar smo dobili celo priznanje v tujini. Gradbeni program se izvršuje preudarno in po načrtu in tudi problem gospodarske sanacije je že na potu rešitve. Ustvarila se je nova planinska mladinska organizacija, ki dela po načelu, da je v tej organizaciji rešitve naše mladine. Vse to delo našega SPD je zelo lepo priznanje tudi v jugoslovanski zvezi, kjer se je SPD pridobilo velik ugled in upoštevanje. Tudi mednarodno se je SPD uveljavilo, tako zlasti na kongresu v Barceloni in letos v Ženevi, kjer mu je bil zaupan že poseben referat za prihodnji kongres v Stockholmu. S svojim delom stoji SPD sedaj na mejniku in prehaja gotovo v novo dobo uspešnega dela.

Pomen novih pravil

Nadzornik podružnic g. Pučnik iz Kranja je radi tega, da se odsele vrše zborovanja delegatov po novih pravilih, orisal na kratko pomen novih pravil in zgodovino dolgega boja za enakopravnost podružnic. Kakor hitro se je SPD po svoji ustanovitvi razširilo na nove postojanke in ustvarilo odvisne podružnice, je tudi že nastopil boj za osamosvojitve. Tako je že leta 1907. padel prvi predlog za osamosvojitve podružnic in so bila prav radi tega spremenjena pravila SPD leta 1911. In 1917, vendar ne v toliko, da bi bile podružnice zadovoljne. Kmalu po vojni sta sledili še dve spremembi pravil, leta 1927. pa je bil ustvarjen kompromis, po katerem se je vodilo SPD zadnjih devet let. Ko je leta 1931. nastopil novi odbor SPD, je prevzel v svoj program tudi preureditev pravil, kar je sicer trajalo precej časa, tako da šele letos začne delovati SPD v tem novem okviru, ki sicer daje podružnicam popolno enakopravnost z osrednjim društvom, a jim prav radi tega nalaga tudi večje dolžnosti in bremena.

Tajnik dr. A. Brilej

je v svojem obsežnem poročilu orisal gradbeno delovanje, v katerem zaznamuje osrednje društvo novo in veliko pridobitev v trinadstropnem planinskem domu na Komni ter ima pripravljen program za preureditev Krekove koče in hotela »Zlatorog«. Savinjska podružnica je preuredila Frischauhof dom na Okrešlju in Kocbekov dom na Korošici, ki bo v prihodnjih letih še zelo razširjen. Mariborska podružnica je preuredila notranjost Mariborske koče in prizidala nekaj sob v Senjorjevem domu. Podružnica v Slovenjgradu je popravila kočo na Kremžarjevem vrhu in dom na Plešivcu. Postaviti pa namerava novo planinsko postojanko pod Kopo. Podružnica v Kranju je preuredila svojo postojanko na Šmarjetni gori, v prihodnjem letu pa bo prezidala Valvazorjevo kočo. Tudi druge podružnice so izpeljale več popravil ter imajo v načrtu še nekaj novih zgradb. Za markacije izda SPD na leto okrog 120.000 din in pripravlja izdajo točnega seznama vseh markiranih potov na področju SPD. Savinjska podružnica je omogočila novo pot s sedla Sleme pod Olšovo na Raduho. Tudi vse druge podružnice so skrbale za stalno popraviljanje potov in za popravila markacij. Reševalni odsek je nastopil pri treh smrtnih nesrečah v Kamniških planinah in pri štirih nesrečah v severni steni Triglava. Prišločilo je tudi na pomoč pri manjših nesrečah na Stolu in Jalovcu. Kulturno-znanstveno delo SPD se izraža zlasti v »Planinskem Vestniku« in v predavanjih, ki so bila prirejena v Ljubljani, v Celju in Mariboru. V kratkem bo izdana knjiga o alpski flori ter orientacijske karte Juljskih in Kamniških Alp. Tudi za alpski muzej se pridno zbirajo sredstva in prispevki. Foto-odseki v nekaterih podružnicah že uspešno delujejo, pri ostalih pa bo treba to važno pango še poživiti. Zimska in strma alpinistika povsod lepo napreduje, prav tako narašča zanimanje za skupne izlete, med katerimi moramo omeniti zlasti izlet osrednjega društva na planine Bome in Hercegovine. Ne glede na ostalo propagando, ki jo vrši društvo, je uspela zlasti organizacija mladine, ki šteje danes v svojem mladinskem odseku

1475 dijakov in 775 akademikov samo v osrednjem društvu, dočim ima mladinski odsek v Celju 126 članov; mladinske odseke imajo nadalje še podružnice v Slovenjgradu, Kranju in na Jesenicah.

Volitev odbora

Ing. Slajmer je nato predlagal razrešnico doseganju odboru z zahtavo, katero je zbor sprejel z navdušenjem prav tako, kakor je tudi potrdil vsa poročila. Na predlog g. Pučnika je zbor nato soglasno izvolil sledeči novi odbor: predsednik dr. Pretnar Josip, prvi podpredsednik dr. Hrašovec Milko iz Celja, drugi podpredsednik Zor Vinko. K desetim odbornikom so bili kooptirani še štirje ter so bili izvoljeni sledeči: iz Ljubljane: dr. Vrtačnik Alojzij, Kveder Janez, dr. Mrak Ant., Dolinšek Lavoslav, dr. Brilej Arnošt in Rožman Janez; iz Maribora: Guček Božidar; iz Kranja: Pučnik Adalbert; iz Mojstrane: dr. Potočnik Miha; iz Slovenjgrada: Grmovšek J.; iz Ljubljane: Jeršič Mirko; iz Jesenic: Setine Ivan; iz Trbovelj: Beg Ante; iz Rateč: dr. Bohinec Valter. Za namestnike: Battelino Angelo, Deržaj Edo, Marsel Ivo, dr. Ivanetič, Baša in Salberger. Računska preglednika: Ferlinc E. in Ule M.

Novi dom za vzgojo vajencev

Škof dr. Rožman je ob navzočnosti bana dr. Natlačenja blagoslovil Vajeniški dom v Kersnikovi ulici

Ljubljana, 15. novembra.

Ljubljanski mesto je z današnjim dnem dokončno dobilo vevazno socialno ustanovo, namreč vajeniški dom. Ze iz prejšnjega stoletja je stara želja, naj bi se osnoval v Ljubljani dom, kjer bi se vzgajali v slovenskem katoliškem duhu naši obrtniški vajenci. Ta želja se je danes izpolnila, ko je bil na alovezen način blagoslovljen Vajeniški dom v Kersnikovi ulici. Slovesnost je bila sicer skromna, toda zato tembolj priščina, počastili pa so jo s svojo navzočnostjo predstavniki cerkvenih in posvetnih oblasti.

V novi ponosni dom slovenskih obrtniških vajencev je davi ob 9 dospel škof g. dr. Gregor Rožman ob spremstvu kanonikov gg. Sušnika in Strojca ter druge duhovščine. Na pragu doma je Prevzišenež in vse spremstvo toplo pozdravil predsednik Vajenskega doma katehet g. Tome. Enako je tudi toplo pozdravil g. bana dr. Natlačenja, vse visoke odličnike o številni vajenci, voditelji društva, duhovščina in drugo številno občinstvo pozdravili z vzkliki: »Bog živi!« Pri blagoslovitvi in otvoritvi doma sta zastopala g. mestnega župana, ki je bil zadržan zaradi slovesnosti v »Unionu«, in mestno občino obč. svet. Martinčič, ki je predsednik društva, in pa g. Malgaj.

Škof g. dr. Rožman je ob asistenci obeh kanonikov in druge duhovščine blagoslovil vse prostore Vajenskega doma, posebej pa krasno kapelo v prilikičju ponosne zgradbe. Ta kapela ima obseg prave dvorane, je izredno svetla in je sposobna dvigati duha mladih delavcev k Začetniku vsega dela, k Bogu. Opis in zgodovino dela za ta dom kakor tudi podatke o tem domu je priobčil že nedeljski »Slovenec«.

Po cerkveni blagoslovitvi doma in kapelo so vsi navzočni napolnili kapelo. Škof dr. Rožman je imel nato cerkven govor, v katerem je naglašal misel, da je novi dom posevečen Kristusu Delavcu. Ta naziv za našega Odrašenika sicer ni tako običajen, toda Kristus sam si je izvolil delavski poklic. Do svojega 30. leta je bil roko-delec, nato pa je do svojega krizanja delal kot duševni delavec, kot oznanjevalec. Bog sam je v svoji neskončni modrosti določil delo za človeka dostojanstveno, Kristus pa je s svojim zgledom ovrgel pogansko naziranje, da je delo nekaj eramotnega. Poklic tesarja, ki si ga je Kristus izbral, jasno priča, da je naš Odrašenik apostolovo rokodelsko delo. Če bi vsi ljudje izpolnjevali tiste naloge, ki nam jih je Bog dal, namreč, da vsi delamo po svojih močeh in da gradivo in tvarino preobražamo v boljše namene, bi svet bil danes bolj popoln in bolj skladen, kakor pa je. Sleher-nik mora delati in izpolnjevati to, kar mu je dolžnost, nihče, kdor more delati in kdor ni nespособen za delo, se temu ne sme odtegovati. Toda Bog je dal še drugi ukaz! Delo mora svojega delavca preživljati. V svetem pismu je zapisano: Gorje tistemu, ki delavcu odtrga zasluzeno plačilo! Vsak delavec, bodisi kateregakoli poklica, mora zaslužiti toliko za življenje, da se dostojno preživlja sam ter da si more tudi osnovati lastno družino.

Bog pa je dal človeku še drugo nalogo pri delu: Vsako delo je brezplodno, če ni izpolnjeno z božjim duhom, in sleherni delavec se mora pri svojem delu od ure, ko vstane in do ure, ko zaspi, zavedati, da je njegovo delo Bogu všeč in da je koristno. Od vladarja pa do cestnega pometarja moramo vsi delati v božjem duhu.

Zalostno pa je danes, ko ne dobe dela in ne zaslužka tisti, ki bi radi delali. Človeštvo doživlja stisko, kakršne od Noetovih časov še ni doživelo. So nekatera znamenja, ki kažejo na izboljšanje, vendar pa moramo le z božjim poslanstvom v sebi izpolniti in popraviti to, za kar v tej stiski še trpimo. Še tako globoki človeški načrti so majhni pred večno Modrostjo, ki je človeštvu določila njegove dolžnosti in pravice.

Škof dr. Rožman je naglašal, da nobeno delo ni nečastno, dokler je pošteno in odgovarja božjim zakonom. Nečastna je samo lenoba in brezbriznost. Če ne bi bilo brezbriznosti posameznikov, bi tudi eplošnost ne trpela.

Razni predlogi

Za članarino, pristopnino in ustanovnino je potrdil zbor dosedanje prispevke, prispevek za glavni odbor pa je bil določen na 3 din od člana. S temi dohodki mora kriti glavni odbor svoje izdatke po proračunu, ki znaša 24.000 din in katerega je zbor potrdil. Za reševalno službo je postavil g. Hudnik predlog, po katerem naj podružnice v bodoče pobirajo od svojih članov reševalne prispevke, in predlagal, naj se točno plačevanje teh prispevkov zjamči s tem, da podružnica, ki dolguje pobrani reševalni prispevek, na zborovanju vse dotlej nima pravice glasovanja, dokler ne poravnava svojih obveznosti do glavnega odbora. Pri samostojnih predlogih je zbor sprejel, naj prepušči osrednje društvo Valvazorjevo kočo kranjski podružnici, Kadlinikovo kočo na Golici pa jeseniški podružnici. Prav tako je potrdil prepise koče pri Sv. Duhu celjski podružnici, koče na Uršiji gori slovenjgraški, Zabremnice kranjski in Donatke gore rogaški. Zbor je nadalje sklenil, naj se planinci, ki bi se v primeru nesreče netovariško obnašali, takoj disciplinsko kaznujejo z izključitvijo iz društva, kar naj se javi tudi vsem drugim društvom v Zvezi planinskih društev Jugoslavije. S tem je bil dnevni red izčrpan, naker je predsednik zaključil zborovanje, ki je pokazalo, da SPD prehaja v resnici v dobo uspešnega dela.

Svoj govor je zaključil škof dr. Rožman s pozivom na delavce, naj se trudijo, da bodo čim bolj izvrševali svoje delo ter se vzgojili na čim boljše katoliške slovenske moše.

Po tem svojem govoru je škof dr. Rožman daroval v kapeli službo božjo, pri kateri so asistirali kanonika gg. Sušnik in Stroj in prior križevniškega reda p. Valerijan Ušak ter druga duhovščina. Med službo božjo je bilo ljudsko petje, pel je namreč zbor obrtniških vajencev.

Nato so si ogledali vsi navzočni krasne prostore Vajenskega doma. Po ogledu je bila prireditelj v dvorani Vajenskega doma, kjer je prvi govoril predsednik g. Tome, ki je pozdravil gg. škofa in bana ter pojasnil, kdo ima največ zasluge za zgraditev tega doma. Nato je neki vajenec v izbranih besedah pozdravil g. škofa, drugi pa g. bana. Spregovoril je nato g. ban dr. Natlačen, ki je v etvarnih besedah opozoril obrtniško mladino, da je v njihovem interesu in interesu eplošnosti, da postanejo dobri obrtniki, dobri katoličani, dobri Slovenci in Jugoslavlani.

Pomemben govor je imel kanonik g. Stroj, ki je obsežno govoril o zgodovini truda za zgraditev Vajenskega doma v Ljubljani, in sicer od Metelke dalje. Vei govori so bili sprejeti z odobravanjem. Po tej intimni prireditvi je bilo skupno kosilo v jedilnici Vajenskega doma, ki so se ga udeležili v smislu demokratičnega duha tako gg. škof, ban, kanoniki, odborniki društva ter vsa obrtniška mladina tega doma.

Želje vseh so bile, naj novi Vajeniški dom v Ljubljani čim več koristnega doseže za pravilno vzgojo naše obrtniške mladine.

10 letnica Pašičeve smrti

Belgrad, 15. nov. m. 10. decembra bo na grobu Nikole Pašića ob priliki desetletnice žalna svečanost. V tej zadevi je ga. Gjurgina Pašić obiskala tudi dr. Stojadinovića ter ga obvestila o svečanosti. Dr. Stojadinović se je gospe zahvalil za pozornost ter izjavil, da bo na vseh svečanostih ob priliki desetletnice pokojnega Pašića sodelovala celokupna JRZ.

Buren shod v Novem Sadu

Novi Sad, 15. nov. m. Danes dopoldne je bil redni letni občni zbor Delavske zbornice v Novem Sadu. Na obnem zboru je govoril tudi glavni tajnik Centrale delavskih zbornic v Belgradu Bogdan Kretič, ki pa je s svojimi izjavami povzročil viharne proteste. Večina delavstva je nastopila proti Kretiču in je prišlo celo do delavskega spopada, zaradi česar se je moral občni zbor za nekaj časa prekiniti.

Smrtna nesreča v Štorkah

Celje, 15. nov.

Danes dopoldne ob 9.25 se je na postaji v Štorkah pri skladišču smrtno ponesrečil pri premikanju tovornega vlaka št. 561 zavarac in železniški zvanik Ivanovič iz Maribora. Sklopil je dva voza, pri tem pa mu je na mokri tračnici spodrsnil in je padel na tračnico s senci tako, da je ostal na mestu mrtve. Prenesli so ga v mrtvašnico pokopališča na Teharjih. Pokojni je bil doma iz Maribora. Bil je poročen in ima dva otroka. Domače so takoj obvestili. Prišli so popoldne že na Teharje.

Belgrajske vesti

Belgrad, 15. nov. m. Tukajšnji vseučiliški profesor in slikar Branko Popović je odprl danes razstavo znanega bolgarskega sodobnega slikarja Obreškova.

Belgrad, 15. nov. m. Iz Bitolja poročajo, da se tam delajo velike priprave za shod JRZ, na katerem bo govoril tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović.

Belgrad, 15. nov. m. Konec tega meseca bo v Pragi zopet sestanek guvernerjev Narodnih bank držav Male zveze. Na tem sestanku bodo razpravljali o vseh aktualnih vprašanjih, ki zanimajo vse tri države. Posebno pozornost bodo posvetili vprašanju ureditve plačilnega prometa med Jugoslavijo in Rumunijo z ene ter CSR z druge strani.

Belgrad, 15. nov. m. Iz Sidkovec poročajo, da je bil tam občni zbor učiteljev iz moravskega okraja. Na tem sestanku so učitelji sklenili, da se odbor njihove sekcije loči od učiteljev aleksinskega okraja. Zaradi tega so ustanovili svoje posebno društvo.

Belgrad, 15. nov. m. V torek, 17. t. m., bo slovesno ustoličen novi izvoljeni pravoslavni škof dr. Vikentij Vujčić.

Belgrad, 15. nov. m. V prostorih Doma Rdečega križa je imela danes občni zbor belgrajska sekcija Unije za varstvo otrok. Na obnem zboru so posamezni odborniki poročali med drugim, da se bo v Belgradu v najkrajšem času ustanovila tudi otroška policija in da se bo odprl nov dom za neposkrbljene otroke.

Negotin, 15. nov. m. Orožniške patrulje, ki so neumorno zasledovale teden dni na smrt obsojene razbojnika Gjorgija Stojanovića, so ga sanoi zasledile ter ga v bližini vasi Golubnje ubile.

Slovo župnika Finžgarja

Ljubljana, 15. novembra.

V soboto ob 8. zvečer so priredili odhajajočemu župniku g. Finžgarju podoknico. Železniška godba »Sloga« je zaigrala tri komade, cerkveni pevski zbor Prosvetnega društva Krakovo-Trnovo je zapel tri pesmi »Triglav, moj dom«, »Slovenec sem« in »Le pa je trnovska fara«. Ljudstva se je nabralo zelo mnogo, čeprav je slovesnost motil dež. O. župnik Finžgar je zbrano množico nagovoril z okna v župnišću, se zahvalil in rekel, naj velja ta slovesnost trnovski skupnosti. Trnovo se vedno bolj razvija v lep mesni okraj, ki naj se pa razvija še nadalje kot fara. On ostane v fari ne samo s svojim telesom, ampak tudi s svojim duhom in bo rad pomagal. Nalo so se zastopniki vseh trnovskih društev v deputaciji poklonili g. župniku. V imenu vseh je govoril cerkveni ključar Kočar, ki se je zahvalil za ves trud župnikov na dušno-pastirskem in kulturnem ter gospodarskem polju. Mladina je prinesla župniku rdeče nagelne. Cerkev je bila lepo razsvetljena, na zvonicah pa sta se blestela rdeč in moder križ. Na procelju je bilo z električnimi žarnicami napisano: »V zahvalo!«

V nedeljo jutraj pa se je v slavnostno okrašeni cerkvi župnik g. Finžgar poslavljaj na prižnici. Cerkev je bila nabito polna, da ljudje niso mogli vsi noter. Župnik je predvsem omenjal, v čem je fara za časa njegovega župnikovanja napredovala. Povedal je, koliko so župljani z majhnimi darovi pripomogli za lepo božjo službo in lepo trnovske cerkve. Oltar je bil ves v nagelih. Pred njim je gorel novi Plečnikov svetilnik, kar je župnik razlagal kot simbol trdne vere trnovskih faranov.

Zvečer ob 8. se je v prisrčni akademiji poslovilo od župnika Prosvetno društvo Krakovo-Trnovo. Vsi odseki so nastopili z izbranimi in lepo uspešimi točkami. Slavnostni govornik dr. Pegan je poveljal zasluge župnika Finžgarja za Trnovo. Ljudje so bili gumeni. Slovo je bilo zares priščno, kakršnega je težko doživljal kakšna fara, saj Finžgar ni bil le župnik, ampak pravi duhovnik in krušni oče trnovskih župljanov, zlasti pa revežev, ki ga bodo najbolj pogrešali.

Umetniška razstava v Mariboru

Maribor, 15. novembra.

Mariborski likovni umetniki, ki se družijo v svojem klubu »Brazda«, pričeljo že nekaj let vsako jesen razstave svojih del, ki so postale pomemben kulturni dogodek za Maribor in severni del Slovenije. Danes so otvorili svojo V. razstavo, ki se nahaja to pot v beli dvorani unijskega poslopja na Aleksandrovi cesti. K otvoritvi, ki je bila ob 11. in četrti dopoldne, se je zbralo odlično mariborsko občinstvo. Med drugimi so bili navzoči zastopnik bana, sreski načelnik dr. Popović, predstavnik mesta župan dr. Iuvan, zastopnika stolnega kaplija kanonik dr. Mirt in ravnatelj bogoslovja kanonik dr. Ostrc, iz Ljubljane sta prispeela ravnatelj Narodne galerije Zorman in predsednik slovenskih likovnih umetnikov G. Kos. Otvoritveno besedo je imel predsednik Umetniškega kluba v Mariboru pisatelj dr. Ivo Sorli, ki je pozdravil vse predstavnike oblasti in osebnosti iz mariborskega kulturnega življenja, nato pa je izpregovoril v imenu kluba Brazde pisatelj Radivoj Rehar, ki je izpregovoril pomembne besede o najkvalitetnejših problemih umetniškega in kulturnega življenja Maribora in o veliki nalogi, da se iz politično-slovenskega Maribora ustvari tudi kulturno-umetniški slovenski Maribor. — Predsednik slovenskih likovnih umetnikov G. Kos je pozdravil razstavlajoče umetnike v imenu ljubljanskih tovarišev ter jim prisrčno čestil k prireditvi.

Razstava mariborskih umetnikov vzbuja že prvi dan znatno pozornost in vrstah mariborskih meščanov, o čemer je svedočil zelo lep obisk otvoritve same in tudi v popoldanskih urah. To pozornost razstava tudi zasluži, saj je gołovo izmed vseh dosedanjih petih najbolj dozorela in izbrana. Razstavlja svoja dela šest slikarjev: Ijak, Ivan Kos, Mušič, Slapernik, Sirk in Trstenjak ter kipar Sloviček.

Mariborski drobiž

Maribor, 15. nov.

Martinovanje. God sv. Martina zavetnika vinskih kleti in vinske kapljice, je padel letos na sredo 11. t. m. Mariborčani pa so ga praznovali po staroslavni navadi sinoči, v soboto pred Martinovo nedeljo. Sv. Martin je v Mariboru kot središču najbolj znane naše vinorodne pokrajine obratjan patron in že v starih časih so ga posebno slavili, saj on krstuje vinski mošt ter ga pretvarja v novo vino. Zadržna leta pa Martinovanje izgublja svoj sijaj in letos se je celo zgodilo, da je skoraj neopazeno prešlo. Redke so bile gostilne, ki so s časopisno reklamo in velikimi plakati vabile na gosjo pojedino, s katero je Martinovanje združeno. Gostilničarske kleti so letos pač redko založene z vinskimi moštom, pa še ta je kisel in drag in tako je manjkal letos glavni pogoj za uspešno praznovanje Martinovega praznika. Pač pa se niso dali ostrašiti bratje Hrvati, ki prihajajo vsako leto martinovat iz daljnega Zagreba k Mariborski koči. To so člani turističnega društva »Sljeme«, ki vrne Mariborčanom vsako leto obisk ter se ob tej priložnosti proslavlja hrvatsko-slovensko bratstvo na pohorskih vrhovih. Tudi sinoči je bilo pri Mariborski koči veselo martinovanje, ki je privabilo veliko število Mariborčanov.

12 apostolov JNS mladine. Kakor v Ljubljani, je bilo tudi v Mariboru sinoči »Zlorovanje« JNS mladine. Vodil ga je g. Oorišek, sin dr. Goriska iz St. Lenarta v Slov. goricah. Na zborovanju se je zbralo »vega« skupaj 12 mladih gospodov, ki so reprezentirali kakor 12 apostolov mladino JNS v Mariboru.

Ljubezni gost. V Studencih je dobil gostilničar Anton Gruber na Obrežni ulici od nekega svojega gosta udarec z nožem, ki mu je presekaj levo lice ter mu povzročil 10 cm dolgo in do kosti globoko rano. Gruberja so reševalci zapeljali v bolnišnico.

Smrt pobira stare ljudi. Na Magdalenski cesti 25 je umrl v visoki starosti 83 let prof. glasbe Josip Mathias. V Kosahih 66 je umrla Elizabeta Krajnc, stara 74 let. Naj počiva v miru!

Razburljiv prizori v mariborskem »podzemlju«. Sinoči se je pripetil razburljiv dogodek v mariborskem »podzemlju« na Aleksandrovi cesti, kjer se nahaja javno stranišče. Neka obiskovalka tega prostora Marija L., stara znanaka policije, ni hotela odrajtati dolžnega dinarja ter je napadla čuvarico in ji hotela odnesti še njen denar, ki ga je imela v miznici. Prihiteji so morali na pomoč pasantje in nazadnje še stražnik, ki je L. aretiraj. Velike brige pa so imeli z njo še v policijskem zaporu, kjer se je ponoči poskušala obesiti.

Sofija, 15. nov. m. Semkaj so prispeli predstavniki belgrajske, zagrebške in ljubljanske policije s Kerševanom na čelu, ki so danes prisostvovali otvoritvi nove orožniške in poljske šole v Sofiji.

† Umrla nam je srčno ljubljena mama, stara mama teta in tašča, gospa

Ana Snoj roj. Šeme

Svojo blago dušo je izročila Bogu dne 15. novembra ob 6. jutraj v starosti 78 let.

K večnemu počitku jo spremimo v torek, dne 17. novembra ob 9. jutraj na pokopališče k Sv. Martinu.

Lobček, Ljubljana, Celje, dne 15. novembra 1936.

Globoko žalujoče rodbine:

Snoj, Škrjanc, Klinec, dr. Rajh.

To so rekordi, ki se jim smeje svet. V francoskem mestecu Gordon je nek moč v eni uri stolkel 2844 orehrov. V Londonu je neka kuharica v 7 minutah nalupila 14 kg krompirja. V Berlinu je rekorder, ki je v dveh urah pokadil 17 debelih cigar. V Belgiji spet je postal slaven kadilec, ki je kadil običajno cigaro skozi dve uri. Škoda le, da niso vsi znani naši rekordi: V Podjuni imamo v vasi K. staro moža - korenino, ki odgovarja na stavljenja vprašanja šele po štirinajstih dnevih, medtem pa trdovratno molči Ali pa staro Katro v S., ki je ne prekosijo niti najhujše jezičnice.

Lep prosv. praznik v Ljubljani

Blagoslovitev nove zastave Prosvetnega društva Ljubljana mesto - Uspela akademija v unionski dvorani

Ljubljana, 15. novembra.

Po obnovitvi dela Prosvetne zveze se je pričelo v naših prosvetnih društvih živahno vrvenje. Društvo tekmuje z društvom, katero bo imelo lepše prireditve in katero bo bolj posvetilo svojo pozornost prosvetni vzgoji naroda. V tem tekmovalstvu tudi ni smelo zaostati ljubljansko mesto, namreč središče Ljubljane, ki do pred kratkim še ni imelo svojega prosvetnega društva, temveč le nekaj prosvetnih društev na robu mesta. Pred letom dni pa je bilo osnovano v Ljubljani Prosvetno društvo »Ljubljana-mesto«, ki je danes na slovesen način blagoslovilo svojo zastavo ob sodelovanju številnega ljubljanskega meščanstva in odličnih predstavnikov. Društvo je že v teku enega leta pokazalo velik napredek ter je upravičeno, da si je nabavilo novo krasno zastavo.

Dopol dne okoli 10 se je razvil mogočen sprevod iz hiše Vzemljene zavarovalnice na Miklošičevi cesti do frančiškanske cerkve. Na čelu sprevoda je šla zastava Prosvetne zveze, za njo godba »Sloga«, ki je igrala korlačnice, nato številne narodne noše, mnogo mladine in člani raznih bližnjih sosednih društev s svojimi društvenimi prapori.

Ob 10 je občinstvo popolnoma napolnilo frančiškansko cerkev. Vhod v frančiškansko cerkev je bil okrašen z narodnimi barvami.

Cerkveni govor ob priliki blagoslovitve nove zastave je imel stolni dekan g. dr. Kimovec, ki je idejno razložil simbole, vpletene v prapor nove društvene zastave, namreč da smo Ljubljančani ponosni na svoje mesto, da ne smemo biti »Ljubljanci-zaspanci«, temveč moramo delati na prosvetnem polju ter skrbeti za napredek svojega mesta, za prestolnico Slovencev, da moramo biti dobri Slovenci, zvesti svojemu jeziku in svojim narodnim izročilom, zavedni člani svojega naroda, dobri jugoslovanski državljani, pa tudi vdani sinovi cerkve in pristaši Kristusa, ki naj nad nami gospoduje. Kakor zastave iz davnih vekov in vselej, tako naj tudi ta zastava bodri do vzorov društvene članice in vse dobre katoliške Slovence.

Po cerkvenem govoru je stolni dekan g. dr. Kimovec blagoslovil pred glavnim oltarjem novo društveno zastavo, na katero sta pripela boter, odvetnik dr. Ivo Česnik, in botrica, ga. Minka Stilič. Lepo je bilo, ko je izročila društvenemu zastavonoši, drugi društveni prapori pa so se novemu praporu poklonili. Službo božjo je nato ob asistenci daroval stolni kanonik g. dr. Kimovec.

Po službi božji se je razvil zopet sprevod do unionske dvorane, ki jo je občinstvo napolnilo do zadnjega kotička. Navzočih je bilo okoli 3000 do 4000 ljudi. Na častnih sedežih so bili med drugimi zastopnik g. škofa dr. Kimovec, zastopnik g. bana prosvetni inšpektor Dolence, mestni župan dr. Adlešič, predsednik Prosvetne zveze dr. Lukman, minister n. r. inž. Sernee, predsednik društva dr. Voršič, poštni direktor dr. Vagaja in drugi.

Slavnostno akademijo je otvoril podpredsednik društva g. Zevnikar, oblečen v narodno nošo, ki je kratko označil pomen današnje slavnosti, po kateri vse navzočne ter vzklili NJ. Vel. kralju Petru II., nakar je godba »Sloga« zaigrala državno himno, ki jo je občinstvo poslušalo stoj.

Občinske volitve v Logu pri Brezovici

Včeraj so bile občinske volitve v Logu pri Brezovici. Volilnih upravičencev je 236. Volilo pa jih je 192 ali 81%. Lista JRZ z nosilecem g. Jarcem je dobila 121 glasov in 16 odbornikov, lista opozicije z nosilecem g. Remškarjem, dosedanjim županom, pa je dobila 71 glasov in 2 odbornika.

70 letnico Mateja Hubada

bodo počastili drevi točno ob 8 v veliki Filharmonični dvorani mnogi mešani in moški ljubljanski pevski zbori ter Slovenski vokalni kvintet. Dolž-

nost tistih zborov, ki iz kateregakoli vzroka ne bodo sodelovali na koncertu, je v prvi vrsti ta, da se polnoštevilno udeležijo koncerta. Stara garda neaktivnih pevcev naj pride tudi na koncert in naj s svojo navzočnostjo obuja spomine na prijetne, včasih tudi bridke pevske ure pod taktirko mojstra Mateja Hubada. Vstopnice se sicer pridno prodajajo, vendar jih je še dovolj na razpolago. Tudi sporedi so v predprodaji. Cene sedežem 20, 15, 10, 8 Din, stojisce po 5 in 3 Din.

Zborovanje skautov

Ljubljana, 15. novembra.

Danes ob pol 10. dopoldne se je začela v sci-ni dvorani mesnega magistrata glavna letna skupščina Zveze skautov kraljevine Jugoslavije. Na skupščino so prišli delegati iz vseh banovin, razen iz zelske. Otvoril jo je predsednik skupščine, poiskoval med drugimi zastopnik vojnega ministra g. Breznik, poveljnik divizije, general Andrija Tonic, zastopnik narodne skupščine in predsednika dr. Čirčiča narodni poslanec dr. Andrej Vebler, zastopnik bana dr. Mayer, zastopnik poveljnika orožnišstva podpolkovnik Pavlovič ter zastopnik žu-

Sledila je krepka deklamacija g. Ludovika Šerjaka »Naš prapor«, katere avtor je g. Mirko Javornik in ki je zaradi svoje močne slovenske tendence vzbudila ogromen aplavz.

Najlepša točka akademije pa je bila nedvomno igrice, združena s petjem in rajanjem naših malčkov. Pomemben simboličen tekst je v izbruh-šenih verzih sestavil mladinski pesnik g. Mirko Kunčič. Besedilo, petje, rajanje otrok, značilni nastopi, nastopi otrok v narodnih barvah in narodnih nošah so vzbudili ogromno odobravanje ter je občinstvo z odobravanjem zahtevalo, da bi se ta prizor ponovil, kar pa zaradi omejenega časa ni bilo mogoče.

Pod vodstvom g. dr. Dolinarja je nastopil zelo številni moški zbor »Ljubljane«, ki je dovršeno odpel: »Divna noč«, »Bodi zdrava, domovina« in »Slovenec sem«. Zadnji pesem je občinstvo poslušalo stoj. Odobravanje vse dvorane je bila zaslužena nagrada za umetnost dr. Dolinarja in njegove »Ljubljanec«.

Točka »Mornariške«, pri kateri so nastopili dečki v mornariških krojih in recitali mornariško himno, je prav tako vzgala, zlasti pa je uga-jalo solo-petje malega pevca, ko je pel »Ave Marija«.

Med odmorom je igrala godba »Sloga«. Predsednik društva, dr. Voršič, je imel nato obsežen govor, v katerem je očrtal boj Slovencev za narodno samostojnost in za svoje narodne in verske pravice. Z žgočo besedo je ožigosal narodno izdajalce. Dolžnost vseh prosvetnih društev je, da osvežijo svoje delovanje v vzpodbudo prave in iskrene narodne in verske zavesti. Širiti morajo duh spravljivosti, duh narodnega ponosa. Govor dr. Voršiča je bil sprejet z velikanskim navdušenjem. Med njegovim govorom je skiptikon na platno kazal razne lepe slike iz slovenske preteklosti in sedanjosti.

Izredno lepa je bila točka »Rdeči nagelji«, pri kateri so nastopila dekleta v narodnih nošah z ritmičnim rajanjem ob spremstvu harmonike. Točka je zelo vzgala vse občinstvo.

Pred skiptičnima slikama J. E. Kreka ter Kristusa Odraslečnika je nato nastopil recitacijski zbor deklet in fantov v narodnih nošah, ki je občinstvo recital izpoved zvestobe slovenske mladine narodu, domovini in Kristusu. Dvorana je tej točki aplavdirala s polnim razumevanjem simboličnih besed, ki jih je spremljala tudi godba »Sloga«.

Vsa veličastna prireditve se je zaključila z društveno himno.

Na tej priložnosti se je izkazalo, kako globoko je slovenska in katoliška zavest utrjena tudi med prebivalci najstročjega središča Ljubljane. Ljubljanci smo Slovenci, zvesti katoliški prosveti in slovenskemu narodu!

Cestitka notranjega ministra dr. Korošca.

G. notranji minister dr. Korošec je poslal ob priliki blagoslovitve novega prapora Prosvetnemu društvu »Ljubljana-mesto« sledečo brojčavo: »Ob priliki blagoslovitve novega prapora Prosvetnemu društvu Ljubljana-mesto iskreno čestitam in želim, da bi društvo z najlepšim uspehom nadaljevalo svoje delo. — Korošec«.

pona dr. Kamušič. Skupščino je vodil ing. arh. Pengov. Ko so uradni predstavniki po otvoritvi zapustili dvorano, je postala skupščina precej burna. Le energičnemu nastopu ing. arh. Pengova se je zahvalili, da je mogla skupščina, dasi šele po okrog sedemurnem zasedenju, vendarle končati svoje delo. Bili sta dve nasprotni skupini, med katerima so igrali delegati dravske župe nekako posredovalno vlogo. Ta posredovalna vloga je v celoti uspešna, ker so naši delegati predložili v obliki posebne resolucije program za bodoče delo ter so v tem programu predlagali radikalne ukrepe, s katerimi naj se prepreči doslej tako malomarno in neurejeno delovanje naše vrhovne skavtske organizacije. Po dolgih debatah je bil končno izvoljen sledeči odbor: starešina ing. Stanoje Nedeljković; namestnika: prof. Nedelko Divac in Goroje Drenovac; načelniki: Milorad Macura, Erjavec Franc, Stevan Jovanović, Branislav Čirič, Radmila Ivković, Dragomir Stojčević, Zarko Kapun, dr. Svetislav Rancić in Dušan Micić. Ta lista je bila izvoljena s 45 proti 26 glasovom. Skupščina je zaključila svoje delo okrog pol 5 popoldne.

Elitni kino Matice
Danes samo ena predstava ob 16 uri
Lehárjeva opereta »Wo die Lerche singt«
Škriancček poje-zvrgol...
Marta Eggerth, Hans Soehner
Veterne predstave odpadajo
zaradi koncerta

Ljubljanska kronika

Za jutrišnji koncert francoskega violinskega virtuosa Roberta Soelensa je napisal skladatelj L. M. Škerjanc, ki je brez dvoma najboljši poznavatelj francoske glasbene literature, zelo poučen članek o skladateljih in delih, ki so na sporedu jutrišnjega violinskega koncerta. Članek je napisan v koncertnem sporedu, ki ga dobite za 2 Din v knjigarni Glasbene Matice, kjer se vrši predprodaja za ta koncert. Vse one, ki nameravajo posesti užitek polni večer, opozarjamo, da že doma prebero to poročilo.

Velik naval bolnikov v ljubljansko bolnišnico. Minuli teden je sprejela ljubljanska bolnišnica v svojo oskrbo nad 600 bolnikov, tako da je dosegel ta teden rekord in so sedaj vsi oddelki popolnoma zasedeni. Minuli ponedeljek je bilo sprejetih 165, v torek 118, v sredo 106, v četrtek 105 in v petek 96 bolnikov. — Bolniki izven ljubljanskega okolišja naj se zglase zato rajši v bolnišnici v Celju, ker bodo v ljubljansko bolnišnico le v izjemno težkih primerih sprejeti.

Nezavestne ponesrečene pred Delavskim domom. V soboto okoli 7 zvečer so bili reševalci poklicani pred Delavski dom na Bleiweisovi cesti, kjer je ležal nezavestni mlajši delavec. Tega je malo prej povozil na Bleiweisovi cesti tovorni avtomobil. Ponesrečenec je 23 letni J. Lenassi z Viča. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer se je zavedel. Njegovo stanje se je danes nekoliko zboljšalo, je pa še vedno nevarno.

V Ljubljani umrli od 6. do 12. novembra 1936. Veljavni Marija, roj. Rutar, 51 let, žena drž. cesarja, Vič 132; Prosen Lovro, 81 let, zasebnik, Vidovdanska c. 9; Colner Tereziya, 78 let, služkinja, Vidovdanska c. 9; Zenko Neža, roj. Počkoi, 85 let, vdova uslužb. dohod. urada, Vidovdanska c. 9; Pipan Alojzija, roj. Urbančič, žena sodar. pom. piv. »Unions«, Podlimbarska ul. 15; Inglić Jo-

Nihče se ne pritožuje

zaradi cene, kakovosti in lepega izgleda našega blaga. To pa pomeni več kot vsaka hvala.

Cene našega blaga za obleke so od 120— do 180— dinarjev po metru

VLADA TEOKAROVIĆ KOMP
PARACIN

Tkanine za vsak žep in vsak okus

Tovarniške prodajalne: LUBLJANA, Gradišče 4 in v vsakem večjem mestu Jugoslavije

Nedeljski sport

Bask:Ljubljana 4:1 (2:1)

Belgrad, 15. novembra.

Za današnjo prvenstveno tekmo ni vladalo posebno zanimanje. Le okoli 1000 gledalcev je prisostvovalo zaslužnemu porazu Ljubljane. Poraz bi bil lahko še večji, toda Bask ni izkoristil vseh ugodnih prilik, ki so se mu nudile. V moštvi Ljubljane danes ni bilo vse v redu. Dobrih mest sploh ni bilo v teamu in prav tako bi bilo težko reči, kdo bi bil najboljši, ker so bili skoraj vsi enaki. Priznati pa moramo, da je bil najslabši vratar Rožič, ki nosi krivdo kar za tri gole, v krilski vrsti pa Pupo, ki je s svojo igro razočaral, posebno še, ker so Belgrajčani z ozirom na ugodno kritiko o njem mnogo pričakovali, pokazal pa ni ničesar. V napadu pa je obupno igral lež, ki žoge sploh ne zna zaustavljati. Vsi igralci z izjemo branilcev, so igrali brez volje, brez starta in kazali pomanjkanje vsakega tehničnega znanja. Eden glavnih vzrokov, če ne morda največji, je tudi pomanjkanje discipline, prepihi med igralci, neposlusnost za nasvete trenerja, kar je vredno najostreje obsodbe.

Ljubljana je nastopila v postavi: Rožič—jug, Bertonec I.—Kukanja, Pupo, Bončič, Janežič, Slapar, Bertonec II., lež in Zemljič.

Kratek potek igre. Začetni udarec ima Ljubljana, toda Bask kmalu prevzame iniciativo in preide v premoč, iz katere prehaja v drugem polčasu v absolutno nadmoč. V 4. minuti brani Rožič oster strel Sekulića, v 8. minuti Bertonec II. strelja ostro, toda Babič brani. V 17. minuti pošlje Starković žogo na gol, ki jo prevzame Dilišer.

Hermes:Amater (Trbovlje)

2:1 (2:0)

Ljubljana, 15. novembra.

V prvenstveni tekmi za prvenstvo ljubljanske nogometne podzveze sta se danes srečala na hermesovem igrišču trboveljski Amater ter ljubljanski Hermes. Za tekmo je vladalo še dokaj veliko zanimanje, zlasti med ožjimi pristaši ene in druge enajstovice in to tembolji, ker so pri zadnjem srečanju odšli Šiskarji visoko poraženi od Trbovelčanov.

Današnja tekma se je odigrala v prvi polovici v veliki premoči domačih, ki so svojo premoč tudi dovolj krepko izrazili v rezultatu. Hermesani so bili v tem delu igre absolutni gospodarji na polju, tako da sicer ambicioznih Amaterjev ekoraj ni bilo spoznati. Marsikdo se je povpraševal, kako je to mogoče, da so pri zadnjem srečanju tolikokrat potresli mrežo Šiskarjev. Medtem ko so igrali domači lep in premišljen ter tudi uspešen nogomet, nam so predvedli Trbovelčani popolnoma raztrgano in brezglavo igro. Poleg tega se jim je nudila proti koncu prvega polčasa izborna šansa, katere niso znali izrabiti. Hermes si je torej že v tem delu igre zagotovil zmago, in sicer po Brodniku, ki je dal oba gola; pri tem bi bilo pripomniti, da je bil prvi gol plod srečne kombinacije Ferjan-Brodnik.

V drugi polovici so se pa tudi Trbovelčani pokazali v boljši luči. Bili so mestoma enakoverdeni nasprotnik Hermesčanov, na momente so pa imeli tudi premoč, katere pa niso mogli izrabiti. Razen tega pa bi bilo pripomniti, da so imeli tudi precej smole; poleg omenjene zrele šanse v prvem polčasu, pride zraven še zastreljena enajstmetrovka, katero je streljal Amater naravnost v mrežo. Izenačenje ali morda celo zmago z enim golom razlike bi ne bilo prav nič čudnega po situacijah, ki jih je imel danes Amater, četudi tega po današnji igri ne bi zaslužil. Nasprotno pa si je Hermes z današnjo zmago popolnoma zaslužil obe točki, ki jih zelo potrebuje. Je pa v celji drugi polovici in še prav posebno proti koncu precej popuščal, nasprotno pa je Amater vedno bolj prišel. Zato se mu je posrečilo v 33. minuti zabiti časten gol po lepem dribljanju leve zveze. Sodil je g. Pečar dobro in objektivno.

Ljubljana B : Hermes B 2:2

V predtekmi sta nastopili rezervi Ljubljane in Hermesa, ki sta izvojevali neodločen rezultat.

PRVENSTVO DRUGEGA RAZREDA

Svoboda : Grafika 4:0 (1:0).

Mladika : Korotan 2:1 (1:1).

Lahkoatletske tekme Primorja

Ljubljana, 15. novembra.

Lahkoatletska sezona v letošnjem letu je tako rekoč zaključena, a vendar še zadnje nedelje z mrzlično naglico prirejajo razna lahkoatletska tekmovanja po dolžnosti. Prirejajo jih klubi zato, da v smislu tozadevnih predpisov pravilnikov jugoslatelske zveze ne bi izgubili pravico glasovanja na rednem občnem zboru zveze, ki bo 20. decembra t. l. Ker so ta tekmovanja prirejena zato, ker jih narekuje nujna potreba, zato tudi uspehi niso posebni, zlasti še zato, ker se jih udeležujejo atletski klubovi, ki to morajo iz vzrokov, ki smo jih prej navedli. Tak miting se je vršil tudi včeraj na igrišču Primorja, ki je dal naslednje rezultate:

Tek na 100 m (seniorji): 1. Zupan Jože, Bratstvo, Jesenice, 13 sek.; 2. Poljšak Zoran, Hermes (jun.) 13.4; 3. Pohar Avgust, Bratstvo, 13.6.

Skok v daljavo (seniorji): 1. Pleterski, Primorje, 5.90 m; 2. Malenšek Jože, Bratstvo 5.40; 3. Nedog Stane, Hermes, 4.45. Zoran: 1. Skaza Miloš, Primorje, 5.20 m; 2. Poljšak Zoran, Skaza 5.05; 3. Zajc Albin, Hermes, 4.40.

Metanje kroglice: a) Seniorji: 1. Kaifež Karel, Primorje, 9.15 m; 2. Šerca Miro, Hermes, 8.25. b)

že, 27 let, akademik, Ljubljana; Terbove Neža, 77 let, postrežnica, Copova ul. 10,

ki z glavo daje prvi gol. V 30. minuti zaradi napake vratarja Rožiča, ki je zapustil vrta brez potrebe, daje desna zveza Cabrič z 15 m daljave drugi gol, še preden se je Rožič utegnil vrniti v vrata. V 35. minuti Ljubljana napada preko Janežiča, ki zanemari lepo situacijo, v 47. minuti Zemljič prodira, Ivković napravi kot, ki ga strelja Zemljič, nakar ga Janežič iz 5 m daljave spremeni v prvi in edini gol za Ljubljano.

V II. polčasu so prešli domačini v absolutno premoč. Pričakovali je bilo velik poraz Ljubljane. V 10. minuti Rožič že tretjič po nepotrebnem zapusti vrata in Cabrič da tretji gol. V 27. minuti Zemljič prodira, daje Janežiču, ki ostro strelja, toda vratar Babič brani v kot. Lepo streljani kot ujame Bertonec II. in porne žogo vratarju Baska v roke iz daljave 5 m. V 31. minuti Cabrič, ki je bil najboljši igralec na polju, strelja iz daljave 30 m in žogo na splošno presenečenje presreše mrežo. Ta gol bi Rožič moral na vsak način ubraniti. V zadnji minuti lež zastrelja zadnjo ugodno priliko, dajoč žogo vratarju naravnost v roke.

Tekma se je končala v mraku s premočjo Baska. Sodil je Peter Nenkovič iz Kragujevca zelo dobro.

Zagreb, 15. novembra, m. Concordia : Slavija 5 : 1 (3 : 1).

Split, 15. nov. b. Hajduk : Slavija 4:2 (1:1).

Novi Sad, 15. nov. b. Jugoslavija (Belgrad : Vojvodina 5:0 (5:0)).

Juniorji: 1. Skaza Miloš, Primorje, 13.60 m; 2. Poljšak Zoran, Hermes, 12.22.

Tek na 1000 m (seniorji): 1. Janez, Hermes, 3:04.4 min.; 2. Kranjec Ivan, Primorje, 3:04.5. Eden je v drugi rundi odstopil.

Mariborski šport

Mariborski sport

SK Železničar si osvojil Tivarjev pokal

Maribor, 15. nov.

MLADINI SK ŽELEZNIČAR: SK SLAVIJA, VARAZDIN 2:1 (1:0)

Danes se je na Stadionu SK Železničarja odigrala finalna tekma za pokal, ki ga je za propagando nogometa med mladino darovala tvrda Tivar iz Varazdina. Zanimanje za igro je bilo veliko, vendar je dejavno vreme pokvarilo obisk. Mladina Slavije je pokazala lepo tehnično igro ter je bila precej nadmočna. Železničarji so se borili izredno pošteno in v zadnji minuti dosegli zmago. Sodil je g. Konič premalo odločno. Po tekmi je zastopnik Tivar izročil s primernim nagovorom zagovornemu moštvo lepo trofejo. Tajnik Železničarja se je s primernim nagovorom zahvalil.

Nato sta se srečali prvi moštvi obeh klubov

SK ŽELEZNIČAR: SK SLAVIJA, VARAZDIN 2:4 (1:2)

Slavija, ki je že dolgo nismo videli v Mariboru in ki je v zadnjem času dosegla lepe uspehe proti najboljšim zagrebским klubom, se je predstavila v lepi luči. Moštvo je homogeno in igra lepo kombinatno igro. Igralcem se pozna rutina, ki so si jo pridobili v težkih borbah. Vsi imajo dober placement in sigurno obvladujejo žogo. Napad je imel najboljšega moža na desnem krilu, ki je z lahkoto prehajal svojega halfa in ustvarjal celo vrsto nevarnih preobratov pred golom Železničarjev. Tudi trio se je lepo razumel. Halom je včasih zmanjkalo sapa.

Železničarji so bili dober nasprotnik. Poslužili so se tehnično pomanjkljivosti nadomestiti s požrtvovalnostjo, kar jim je deloma uspelo. V drugi polovici igre so celo prevzeli iniciativo ennergično v svoje roke in nevarno grozili nasprotniku. Halflinija ni bila v formi. Napad radež tega ni dobival uporabnih žog ter se ni mogel uveljaviti. Par lepih strelav je šlo v prečko. V glavnem rezultat odgovarja poteku igre. Sodil je dobro g. Komar.

Celjski sport

Celje, 15. novembra.

Prvenstvena tekma SK Slovan : SK Olimp 4:4 (3:3).

Šthovska tekma med šahovskimi kluboma Celje — Ptuj se je končala sinoči v hotelu Evropa z 4:4.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Ponedeljek, 16. novembra, 12. Kmečka godba, kmečki ples (plošče) — 12.45 Vreme, poročila, — 13.00 Čas, spored, obvestila. — 13.15 Slavne pevke (plošče). — 14 Vreme, borza. — 18 Zbirniška ura: Voda — potreba in kakovost pitne vode (gosp. dr. Anton Brecl). — 18.30 Češke narodne pesmi (plošče). — 19 Slovenska narodna pesem (gosp. obvestila). — 19.30 Nacionalna ura: Igra Jovana Škerjaca med Slovenci (Toni Gmajner iz Ljubljane). — 19.50 Zanimivosti — 20 Rezervirano za prenos. — 22.30 Edvard Grieg: Sonata v g-duru (plošče). — 22 Čas, vreme, poročila, spored. — 22.15 Zvoki za odlič (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Ponedeljek, 16. novembra, Belgrad: 19.30 Radijski orkester. — 20.40 Narodne pesmi. — 22.30 Plesne plošče. — Zagreb: 30 Opera. — Dunaj: 19 Prenos z zborovanja pesnikov. — 21 Pokrajinska oddaja. — 22.30 Orkestralni koncert. — 22.45 Zabavna in plesna glasba. — Trst—Miran: 17.15 Plesna glasba. — 20.40 Opereta, nato plesna glasba. — Rim—Bari: 20.40 Simfonični koncert. — 22.15 Plesna glasba. — Praga: 19.45 Gledališki večer. — 20.30 Orkester. — 22.15 Plošče. — 23 Orgle. — Varšava: 20.10 Opera „Julij Cezar“. — 22.40 Plesne plošče. — Köln: 20.10 Plesna glasba. — Bukaresta: 20.30 Komorni koncert. — 21.05 Operne arije. — 21.45 Orkestralni koncert.

Kakšnih metod se poslužuje germanizacija

Še nekaj beležk iz koroškega vilajeta, da bo slika, nakazana v zadnji številki, tembolj popolna in bomo docela spoznali razkrajajoči in povsem nemoralno delovanje raznih »kulturnih« organizacij onstran meje, ki se kar šibijo od teže dozdevno visokega svojega poslanstva. Naj govore zopet dejstva!

27. septembra je priredil Heimabund na Bistrici pri Pliberku svoj »Grenzabende«, na katerem je govoril Maier Kaibitsch, znani prvobojevnik za narodnosocialistično miselnost na Koroškem. Prireditelj je izvenela, kakor smo že vajeni pri podobnih prilikah, v surovo psovanje navzočih slovenskih kmetov. Dobro, da so bili po večini sami renegati, ki so se pa krčevito branili psovke »čuš«. Na vse zadnje so pa le čutili, da stojijo pred nerešljivo uganjo: kam spadamo? mar smo vendar le čuš? Ubogi zasleplenci!

Podobne plesne prireditve pod vodstvom Heimabunda ali podobnih organizacij so se v teku zadnjega časa kar po vrsti ponavljale po naših krajih. Pripetili so se slučaj, da se je v eni sami noči izšlo nad 30 sodčkov piva. Tudi proti temu odločno protestiramo. Mi starši smo pred Bogom odgovorni za dušni in telesni blagor naše mladine. V teh težkih časih, ko nimamo niti za sol beliča v hiši, nam Heimabund izdaja naše sinove in hčere, da jim na šumnih nočnih zabavah kraje čast, da jim ruva prirojeno slov. poštenost iz neizkušnih mladih src. Pač ve, zakaj vse to. Brez močne vere, brez trdne moralne hrbtnice, brez načelnosti v srcu, bo ta rod gospodarsko in duševno propadel kakor nalomljeno trstje ob sunku viharja. Me matere korošanske protestiramo proti tem metodam, ker nam je za blagobit naših domov in za čast naših otrok, me nočemo, da bi postali naši sinovi razuzdani pijanci, me odklanjamo, da bi postale naše hčere vlačuge. Čuj torej svet poštenja in pravice, čuj klic koroških majk ob 11. ur!

In one obče vpeljane narodoplesne vaje, ki jih vodi in goji Südmarkino učiteljstvo ne le med odraslo mladino, temveč celo med mladimi otroci, ali niso prava Belecubova šola pod krinko domovinske vzgoje? Marsikatera mati bi znala pripevedovati o prežalostnih izkušnjah. Toda go spodje, ki ta pokret zavestno širijo po naših vaseh, nimajo vesti. Oni vidijo le en cilj, ki v svoji satanski zlobi prekaša vso boljševisoko prefriganost, namreč: **versko in moralno podminirati naše slov. podeželje.** Vse drugo bo sledilo samo od sebe.

Tam sredi Podjune se je naselil pred leti Rajhovec, ki je precej otvoril neke vrste kmetijsko šolo (»Ackerbauschule«). V torkih od 8. do 12. ponoči se zbirajo tam naši fantje in dekleta. Toda čudno! Namesto pričakovanega strokovnega napredovanja se pri njih vidno opaža verski in npravi indiferentizem.

Ta razkrajajoči pokret gre danes na Koroškem celo tako daleč, da se niti ne ustavi pred najsvetejšim: pred cerkvijo in njenim svečnikom. Drugače nam pač ni mogoče tolmačiti onih nemških duhovnikov, ki pastirujejo po slov. krajih in se ne marajo priučiti slovensčine. Misijonar, ki se pripravlja za misijone, se v prvi vrsti uči tuijega jezika, samo da bi postal res dober pastir svoje črede. Na Koroškem pa poznamo slučaje, ko duhovnik že dolga leta sedi v slov. župniji, brez da bi se zmenil za jezik svojih župljanov. Škofijstvo o tem žalostnem dejstvu pač ni informirano!

Še bolj žalostno pa je dejstvo, da se čutijo nekateri izmed teh gospodov v prvi vrsti za poklicanec germanizatorje, katerim služi znanje slovenskega jezika le v te nizkotne svrhe, ne pa svečenike Gospodove, katerih naloga bi bila, da oznanjajo Kristusov nauk ljubezni. Vsa čast pa onim nemškim duhovnikom, ki so prežeti od veličine Kristusovega poslanstva spoznali dobro jedro slovenskega ljudstva in ga vodijo z očetovsko ljubeznijo, oznanjujoč mu v mili domači besedi kraljestvo božje na zemlji.

Naravnost gnusno se nam pa zdi, da se upajo pod danimi v nebo vpiočimi razmerami celo katoliška glasila, kakršno bi rada bila koroška Vaterländische Front, hvalisati »z vrnoro rešitvijo« manjšinskega problema na Koroškem. Če bi to storil liberalen Heimabundovec, bi končno se razumeli. Toda zaslepljenost gre dalje. Naslednji dogodek jasno izpričuje miselnost, ki danes prevladuje v merodajnih avstrijskih vladnih krogih.

Meseca julija in avgusta so avstrijski akademiki vseh zveznih dežel tabarili ob Osojskem jezeru ter ob tej priliki imeli svoje vojaške vaje. Taborene se je zaključilo v Celovcu, kjer je mladim avstrijskim inteligentom govoril celovski oficir o zgodovini Koroške in o njenih obrambnih bojih. Lepe reči je serviral vrli celovski častnik ob tej priliki navzočim visokošolcem, tako da so dujnajski udeleženci (akademiki), ki gledajo manjšinska vprašanja bolj trezno, zmajali z glavami in me je eden izmed njih pri prvem srečanju pred tednom dni vprašal, če tudi jaz spadam med ono posebno pasmo ljudi, ki jih zgodovinarji imenujejo »Windischarje« in ki baje govore »čudno. Kranjecem povsem nerazumljivo narečje«, ki so nadalje neotesani analfabeti, katerih se je usmilila nemška javnost in jih že civilizira in »kultivira« od davnega 6. stoletja naprej. Čudno se nam le zdi, da se visoka nemška civilizacija v tej dolgoletni dobi ne more ponašati z boljšimi uspehi kot je n. pr. zadnji bratovski uboj v Hodišah. Dejstva pričajo jasno in neizpodbitno. Onemu celovškemu častniku pa čestitamo k iznajdbi tako sijajnega patenta, kateremu je kumoval koroški Heimabund in kateremu so dali pri krstu ime »windišarska teorija«.

Ko je prišel omenjeni gospod častnik do zadnje točke, je postal silovito odkrit. Govorilci namreč o plebscitu, se je tako nekako izrazil: »Es ist uns damals durch List gelungen, Leuten aus dem Hinterland, vor allem aus Wien, in Rosenbach und anderen Orten der Abstammungszone das Heimatrecht zu verschaffen und so die Anzahl unserer Stimmen bedeutend zu heben.« Tudi to vzhemero na znanje; kajti odkritost je zares lepa, danes redka čednost.

V teh razmerah torej vidi kor. deželna vlada »vzorno rešitev« manjšinskega vprašanja.

Morda se pa le zgodi, da bo naša država lepega dne pokazala svoji sosed, da jo zna tudi posnemati. Pri vsem tem pa naj javnost ve, da potrpežljivosti in lojalnosti od strani koroških Slovencev ne manjka.

Saj je cela slovenska Podjuna 30. avgusta ob priliki evharističnega slavlja pri Božjem grobu pod Pliberkom dejstveno pokazala svojo pravičnost in občudovanja vredno lojalnost. Samo radi par desetlin navzočih Nemcev smo se odločili za dvojezično Evh. slavje. Vemo, da je ob tej priliki tista mala petica naših nemških bratov »spoštovanec« zrla na tisočere slovenske vrste, ki so junakno vztrajale tudi pri nemškem delu evharistične manifestacije. Sam škofov delegat je pohvalil tedaj

to brezprimerno našo bratovsko vzajemnost. In ta, pač ne prvi dokaz brezprimerne strpnosti je slovensko ljudstvo doprineslo na onem usodepolnem kraju, kjer je nekaj tednov poprej pliberško orožništvo na surov in protizakonit način hotelo preprečiti od oblasti dovoljeno kresovanje na čast svetniškima apostoloma Cirilu in Metodu.

Odveč in brezuspešen bi bil trud, prepričati merodajne nemške kroge o resnično krivičnem postopanju napram koroškim Slovincem, katerega ne vidijo, nočejo videti. Zgodovina jih pač še ni izučila!

Kar doživlja slovenski narod na svojem najboljšem in najstarejšem deblu, pri koroških Slo to bo doživela Avstrija

cih. Kako podobni sta si ti dve nesrečni deželici v svojem zgodovinskem razvoju, svoji usodi!

Koroška — jedro slov. ljudstva, ognjišče prosvetnega prebujenja, domovina velikih vodilnih mož: Janežiča, Ahacija, Jarnika, Majarja, Einspielerja i. dr., Koroška — zibelka na verskem in prosvetnem polju tako zaslužne ustanove: Mohorjeve družbe, Koroška — dom najkremenitejšega in najodporniškega našega rodu!

— takisto nositeljica tiste nepopulirne patriotske tradicije z junakom Andrejem Hoferjem na čelu, tisti kvas, ki je s svojo zdravo naravnostjo in močno vero prekršal cel avstrijski narod in tvoril živi ponos stare monarhije, južna Tirolska — mati blaženosnega kulturnega podjetja: današnje

In kakor bridko čutimo mi raznarodovalne in demoralizirajoče metode na najlepši veji našega narodnostnega organizma, na slov. Koroški, tako je bo vedno bolj čutila Avstrija na najbolj zdravem deblu svojega narodnega života. Iz nekaj tako krepkega, v domačo grudo in v domačo vero zaritega ljudstva bo nacionalna nestrpnost naredila tolpo ubijalcev, verskih mlačnežev, zapravljivih in nestalnih gospodarjev, tolpo analfabetov in vlačug.

To bo božja šiba, ki bo zadela tako hudo, da bodo pod bolečino njenih udarcev trepetali morda celo tisti, ki imajo doslej na vesti na tisoče degeneriranih verskih in narodnih odpadnikov na Koroškem.

Ta argument, vzeti iz življenja, je neizpodbiten. Ze se pojavljajo orva znamenja njegove bližajoče se uresničitve. Zato se je kar nenadoma peščica bolj dalekovidnih in pravičnih mož v Avstriji začela zanimati za koroško vprašanje.

Gospodje, pozno, če ne prepozno prihajate do spoznanja, da se vsaka krivica maščuje. Sedaj, ko ste nam ukradli vse, kar nam je bilo dano od Boga lepega, svetega in draga, sedaj, ko ste nam opljuvali našo rodno mater in ljubo majko, našo zemljo ter iztrgali iz nas ljubezen do nje, sedaj, ko ste z judeževimi groši nabujkali brate proti bratom, sedaj bi radi na teh razvalinah postavili na močnih temeljih palačo pravice? Ali je to zakon nemške kulturne misije? Morda! Vsekakor pa mi Koroški odločno protestiramo, da bi se javna miselnost naših vodilnih koroško-nemških krogov še nadalje imenovala katoliška, saj je vse drugo kot to!

Primorske vesti Preureditev italijanskega paroplovstva

(Odmevi v Trstu.)

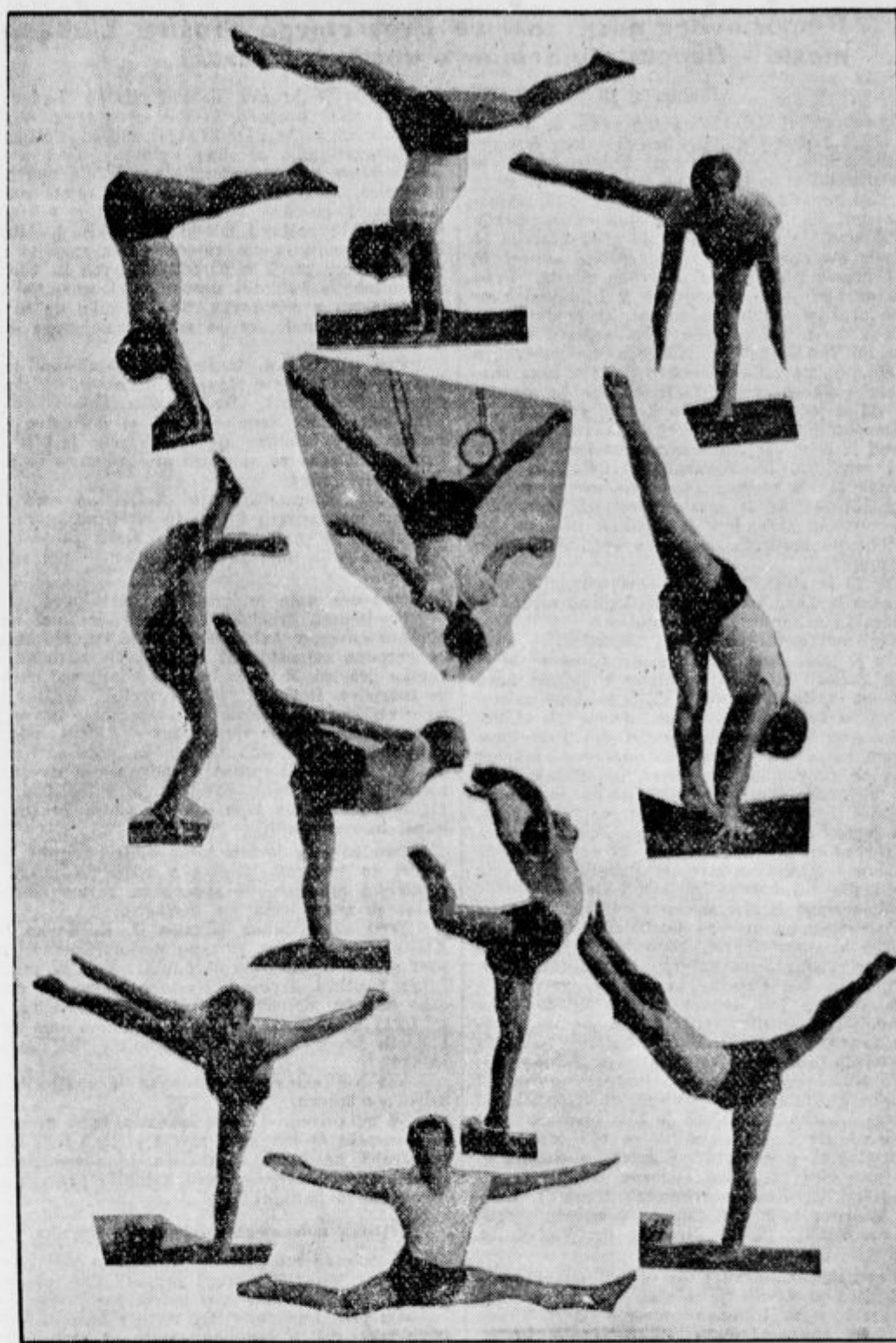
Italijansko trgovinsko - pomorsko ministrstvo je izdalo obširne uredbeuredbe za reorganizacijo tujakajskih parobrodniških družb. Tržaški listi, ki to uredbo prinašajo, jo zelo boljše kritizirajo, iz česar se da sklepati, da Tržačani in odnosno paroplovnim družbam to ni všeč. Italijanska vlada namreč predpisuje, da se mora desel največjih parobrodniških družb zliži v štiri skupine, od katerih bo vsaka imela svojo natančno določeno nalogo in svoj strogo odmerjeni delokrog. Naravno je, da bodo nekatere amušne družbe morale sploh prenehati in se nahajala med temi dve tržaški, čeravno smrtna obsodba nad njima še ni bila izrečena. Očitno hoče italijanska vlada uvesti strojno disciplino v svojo pomorsko-trgovinsko plovidbo, da podere vso tujo konkurenco, ki se pojavlja v Sredozemskem morju in v trgovinskih zvezah s Črnim morjem. »Popolo di Trieste«, ki to uredbo objavlja, dostavlja naslednji boječi komentar: »Trst pričakuje in upa, da bodo na merodajnih mestih znali uvaževati njegovo posebno vlogo v mednarodni in narodno-italijanski pomorski plovidbi, ki nujno zahteva, da ne sme oslati za nemarnjena tržaška luka že z ozirom na države rimskega protokola in Podonavja, s katerimi želi Italija razširiti gospodarske zveze. Upamo tudi, da se vsaj za tržaško luko ladijske vožnje nikakor ne bodo zmanjšale, ampak pričakujemo nasprotno, da se bo šlevolet voženje še povečalo, ker samo na ta način bo mogel Trst uspešno konkurirati s tujimi paroplovnimi družbami.« Na podlagi teh ugotovitev izraža časopis upanje, da bodo merodajni krogi znali ceniti interese italijanskih luk. To je nekoliko hladen zliv mrzle vode na navduševne člane istega lista, ki jih je priobčil ob priliki olivrtne instituta za zunanjo politiko v Trstu, ko je Trst nazval predstražo fašističnega imperija in balkon Podonavja na Jadran in na Sredozemlje.

*

Odlikovanja abesinskim bojevnikom. V sled junashe hrabrosti v abesinski vojni sta bila odlikovana s srebrnimi kolajnami Karel Blaško iz Sturij in Rihard Zgur iz Vipave. Srebrna kolajna je bila slovesno izročena tudi ženi Viktorja Colje iz Komna, ki je našel smrt v Abesiniji. Fašistična stranka je vsem trem odlikovancem izročila posebno lepo izdelane izkaznice. Tržaški listi, ki opisujejo izročitev odlikovanj, pristavljajo upanje, da bodo s Krasa dobili še mnogo takšnih junakov, ko bo asimilacija Slovencev še bolj napredovala. Ti hrabri junaki predstavljajo, tako piše »Popolo«, predstražo nove mladine v obmejnem ozemlju. Pristaviti je treba, nadaljuje list, da odlikovanci ne pripadajo generaciji, ki se je rodila po italijanski zasedbi te pokrajine in ki torej v šolah še ni bila vzgojena v duhu italijanske civilizacije. Prva takšna generacija, ki izhaja iz italijanskih šol, pride k naborom šele leta 1937. Zato je tembolj hvale vredno, da so se odlikovanci tako hrabro borili za razširitev vpliva italijanske civilizacije. Tri srebrne kolajne predstavljajo junaki duh, tako zaključuje list, ki je bil gojen in vzgojen v žarčnem ožračju fašizma v vseh delih Italije do najoddaljenejših meja njenega imperija.

Nove ceste. Za proslavo 15 letnice fašizma so v Julijski krajini slovesno predali prometu večje število asfaltiranih cest, in sicer iz Solkana v Trnovo, iz Soče na Log, kjer se cesta združi z

Tako telovadi slovenska mladina

Gornje slike nam predstavljajo športnika, ki si je z modernimi telesnimi vajami pridobil tolikšno spretnost in gibčnost. Z dolgoletno vajo, z rednim in sistematičnim treningom lahko vsakdo doseže visoko stopnjo na tem polju. Sicer je res, da se dobe ljudje, ki so že od narave sposobnejši za športne in druge telesne vaje in tudi taki, kateri celo z najprirednejšim in najvestnejšim treningom ne dosežejo skoraj nobenih uspehov, vendar se v splošnem lahko reče, da more skoraj vsakdo doseči s sistematičnimi vajami precej visoko stopnjo.

Moderne proste vaje, ali da jih še moderno nazovemo — gimnastika — je podlaga za vse druge športne panoge. Ni to morda kaka reklama gotovih športnih krogov za gimnastiko kot tako, temveč jo priporočajo vsi športni strokovnjaki za vse športnike in vsi trenerji jo uporabljajo pri svojih športnikih v letni in še bolj v zimski dobi. Dobro pri tovrstnih vajah je to, da jih lahko izvajamo povsod in oni, kateremu nedostaja časa, se lahko bavi z njimi kar doma v sobi. Važne niso samo

za aktivne športnike, temveč v isti ali še večji meri za one, ki se ne morejo baviti s športom. Za mestno ljudstvo, ki presedi večino časa v pisarnah ali v trgovinah in drugih lokalih, so pa takšne vaje še posebno velikega pomena.

Napačno pa bi seveda bilo, ako bi se takoj vrgli na vaje, ki nam jih kažejo prednje slike. Te vaje so namreč uspeh dolgotrajnega in sistematičnega treninga, ki je obstojal iz najrazličnejših in najenostavnejših vaj pa do onih, ki — rekli bi — kronajo vse gimnastično udejstvovanje, torej do onih, ki jih vidimo na slikah. Poleg tega bi pa bilo tudi za telo škodljivo, ako bi se lotili takoj teh vaj, ne glede na to, da ne bi imeli nobenih uspehov in bi ravno zato izgubili vsako veselje do njih. Kdor hoče biti prožen in gibčen, kdor hoče dobiti vitko linijo, kdor hoče biti močan in zdrav in kdor hoče izvajati telesne vaje, ki jih vidimo na teh slikah, ta naj se loti modernih prostih vaj — moderne gimnastike.

državno cesto, nadalje cesto Čepovan—Lokovec, cesto Sv. Lucija—Čepovan—Križišče—Jakmenica ter cesto Godovič—Vekarše na državni meji. Začeli so pa graditi ceste Dekarše—Štimber—Leskovica —državna meja, nadalje cesto Sovodaje pri Kobaridu—Ljvek—Ravno, cesto Kronberg—Ravnica, cesto Grudena—Sv. Lucija, cesto Zalog—Mala gora pri Črnem vrhu, cesto Gorjan—Mavhinje ter končno tako imenovano cesto Postojnske jame, ki vodi iz Trsta v Postojno in ima št. 58.

Istočasno so dogradili večje število javnih del, tako popravilo goriskega gradu, šolo v St. Mavru, šolo v Gočah, mestno kanalizacijo v Gorici, osušitev močvirja v Prevali na Brdih, carinarico pri prehodu čez mejo pri Hotedršici, obrambna dela proti vodi v tunelih na progah Trbiž—Videm in Postojna—Reka. Vsa ta dela je plačala izključno država. Dežela Julijske krajine pa je na svoje stroške zgradila šolo za deželni zavod gluhotenih v Gorici, otroški vrtec kneginje Ane d'Aosta v Gorici, ureditev Korza v Gorici ter napeljavo električne razsvetljave v Rupi pri Mirni.

Podbrdo. Agis poroča, da se je zadnji nedeljo v oktobru vračal iz Nemškega Ruta domov v Grant 30 letni Justin Torkar. Bil je nekoliko vinjen, tako da je padel v prepad. Ko so ga našli, je bil mrtev. Ker je bil pokojnik zaupnik oblasti, tebejo sedaj preiskave in poizvedbe na vse strani, ker oblast sumniči, da je pokojnikovo smrt povzročil kakšen drugi razlog.

Iz Postojne poročajo, da je bil v Kalu pri St. Petru na Krasu aretiran Ivan Cucek. Ker so se svojci v skrbeh zani, ker od njega niso sprejeli nobenih novic, obrnili na merodajne oblasti v Postojni kakor tudi v Trstu, je sedaj prefektura v Trstu objavila v časopisu, da je bil Cucek Ivan postavljen pred sodišče za zaščito države, ki ga je obsodilo na 5 let konfinacije. O vzrokih arcaicije in obsodbe pa niso bila dana nobena pojasnila.

Iz Staraja v občini Podgrad pišejo, da se je leta 1919 rojeni Josip Zidarič, ki so ga še pred nekaj meseci videli in z njim govorili njegovi istrski rojaki, neznankom izgini. Odšel je nekam v družbi šestih sorojakov. Doma ne vedo ničesar o njegovem sedanjem bivanju. Nekateri pravijo, da je odšel v Jugoslavijo, toda to je dvomljivo, ker se ni javil pri svojih bratih, ki v Jugoslaviji živijo. Naprošeni smo, da javno pozovemo one, ki naj vedo o izgubljenem Zidariču, informacije

pošljijo njegovemu bratu Vjekoslav Zidariču, dijak Obrtne šole v aZgrebu, Klajčeva br. 9.

Kaznovani lhotapci. Goriški in tržaški listi objavljajo neprestano vesti o lhotapcih, ki so bili kaznovani. Tedenski izkaz preteklega tedna je naslednji: Marija Pirih iz Otaleža na 15 dni zapora in 2.350 lir globe, potem pa še 3 mesece konfinacije. Katarina Pirih iz Otaleža na 15 dni strogoga zapora, 1.500 lir globe ter še 2 meseca in leden dni konfinacije. Franciška Pirih iz Otaleža na mesec dni zapora, 3.583 lir denarne globe ter 4 mesece konfinacije. Danijela Marvin iz Otaleža 25 dni zapora, 2.300 lir denarne globe ter 13 tednov konfinacije. Vse imenovane ženske so bile kaznovane, ker so prenašale jestvine čez mejo iz Jugoslavije. Po 50 lir globe in leden dni zapora so dobile Ivanka Dobrolnica, Nežka Oblak in Ivana Mrak iz Kanomlje, ker so lhotapile manjše količine jestvin iz Jugoslavije. Tri mesece zapora in 1000 lir denarne globe je dobil Viktor Mislje iz Vrhpolja, ker je protipostavno žganje kuhal in ga tudi lhotapil iz Jugoslavije. Marija Močnik, doma iz Cerknega, je plačala 50 lir, ker je lhotapila s sladkorjem. Stefanija Rijavec iz Vrtojbe je plačala isto kazno, ker je bilo ugotovljeno, da je prodajala jugoslovansko žganje. Zaradi istega prestopka je bil kaznovan tudi 60-letni Josip Cotič iz Dornberga.

Odvetniški uradnik

34 let star, perfektna moč, zmožen slovenske, nemščine in srbohrvaščine, perfektni stroje pisec, agilen, trezen in marljiv ter pošten — išče zaposlitev. Cenj. ponudbe upravi »Slovenec« pod »Odvetniški uradnik« št. 16803. (a)